

POSUDEK VEDOUČÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Příloha k protokolu o státní magisterské zkoušce.

DIPLOMANT: JOHNSON (Sticzayová) Sofie**Obor: Režie ALD****Vedoucí písemné diplomové práce: prof. PhDr. Jana Pilátová**

„Pohybuji se na hranici divadla, společenské události, happeningu, rituálu, hry a terapie. Hledám mosty mezi tvůrcem a divákem /účastníkem /hostem /hercem / hráčem /pacientem. Zkoumám, jak potřit hranici, jelikož věřím, že řešením je tvorba společná. Věřím, že každý má schopnost tvořit, každý má talent a že tvorba samotná léčí. Zamýšlím se nad tím, jak tvořit na základě psychosomatických principů; rovnováhu mezi tělesným, duševním a racionálním uvažováním hledám nejen v tvorbě, ale i v každodenním životě. Práce, tvorba a život jsou pojmy, které se mi slévají dohromady. Důležitou roli hraje místo činu a jeho vztah k přírodě. Věřím, že příroda je naším největším učitelem a snažím se naslouchat jejím zákonitostem.“ (Úvod, s.1)

Sofie Johnson se v *Setkání* zabývá tak setkanými otázkami, že při jejich explikaci hrozí na jedné straně mišmaš, a na druhé parcelace, ničící tkáň tématu. Obě hrozby autorka zvládla: v práci dala svým otázkám a zkušenostem strukturu, proporce a vnitřní tah. Vede náš zájem jako dobrý průvodce: vykládá osobním tónem a lidským jazykem, a se zdroji nakládá korektně a přitom tvořivě. Jediný prohřešek (chybí stránky u části citací) je při dokončování práce v zahraničí pochopitelný; klady převažují. Oceňuji nápady, zvědavost, a chuť ptát se, proč něco nevyšlo. Popisy a analýzy situací jsou stručné, opřené o konkrétní detaily a souvislosti; věcně evokují celek a smysl poznávání a kdo chce podrobnosti, má je v přílohách (25 s.)

Autorka nepromýšlí „vlivy“, ale *Směrodatná setkání* s učiteli a s kolegy (10+10 s.) v situacích „*kde člověk může spatřit člověka*“ a může vzniknout „*nové energetické pole*“, propojující autorčin osobní a profesní život. Popis *Návštěvy v maringotce* (na vrakovišti), *Hostiny na chaloupce* a *Rodinné oslavy* v Disku objasňuje prolínání autorčiných zájmů se životními i „aranžovanými“ událostmi. Sledujeme formování zkušenosti do autorského postoje, v němž se „*práce, tvorba a život (...) slévají dohromady*“, ústí do originálního mezinárodního projektu, jeho náročné přípravy a opakované realizace v Disku, a vrcholí v *Oslavě lásky* – svatbě na vlastní louce u Vráže.

O pokusech uskutečnit vizi setkání Sofie uvažuje jako o autorské divadelní tvorbě. Vidí to jako přirozený růst své bakalářské práce (*Participativní divadlo, profesionální práce s neprofesionálem*, katedra produkce 2017). Magisterská práce už přerostla oborovou ohrádku a bere do hry celý život. Aby své plány mohla provést, musela Sofie hledat kolegy(ně), své záměry sladit s jejich odlišnými, být přitom produkční, dramaturgyní, režisérkou, herečkou, kuchařkou a vším dalším, co bylo nutné k tomuto absolventskému a zároveň životnímu projektu, v němž ovšem není jen studentkou, ale i snoubenkou a dcerou. Sotva bychom našli efektivnější studium otázek, v čem spočívá dramatická, jak ji ustát, uchopit, kultivovat a jak budit sílu živé divadelnosti, která se může projevit jak euforií, tak průšvihem.

Aby ustála, když to vychází jinak, než by mělo, našla si Sofie záznamy zkušeností kolegů (hojně cituje z diplomových a disertačních prací), učitelů a předchůdců svých snah. Nekoketuje s autoritami a idejemi: hledá opory pro své naděje a ke zkušenějším tvůrcům a odborníkům se obrací, když uvažuje, proč něco nešlo a co by mohla či měla dělat jinak. To v žánru diplomek není běžné; vidáme v nich spíš wikipedické medailonky. V Sofiiných úlovcích z Vyskočilova či mého revíru (jmenuji je, protože je podrobně znám) vidím, jak přesně si vybírá ze škály možností: její výběr je situačně zakontextovaný a tematicky vyargumentovaný (vybírá si, co potřebuje, nedokazuje, že něco ví).

Líbí se mi zkušenostní základ a svědecký tón autorčiných výpovědí, i vybraných výpovědí jiných osob, často žáků zmíněných učitelů a účastníků, nebo svědků Sofiiných akcí. Svědčí o pochopení antropologického přístupu, jehož hodnotou není metodická inovace, ale jedinečnost zachycených skutečností, plynoucí z osobního ručení. Užitečná jsou vnímavá svědectví o divácké účasti na představeních – včetně popisu akce *Ultima Vez* (*Invited versus Rodinná oslava*, s.50-54), kde tváří v tvář profesionalitě proslulého souboru autorka uvažuje o míře autenticity jednorázového, profesionálně vedeného setkání cizích lidí oproti síle setkávání s vlastní rodinou.

Práce neaspiruje na reprezentativnost obrazu „*současné divadelní utopie*“, protože se autorka spoléhá na vlastní zkušenost a hledá inspiraci a nadějně partnery svých snah. Od utopických komunit (*Rainbow gathering: ráj nebo falešná iluze* (s. 31-32) na jedné straně i od tvorby uměleckých děl na straně druhé se autorčiny aspirace liší: „... hledám, jak člověka/ místo/ komunitu/ rodinu, životní styl měnit dlouhodobě. Pokouším se o trvalé uzdravení vztahů, o reálnou změnu ve vnitřním fungování – např. jedné rodiny. Stále hledám místo pro dlouhodobou spolupráci, cesty vedou opět

do přírody ..." (s. 55) V tom kontextu zvažuje i existenční možnosti a systém financování. Otvírá tak téma možností působení mimo systém a poctivosti snah, které se obhajobou systémově „nutných“ výstupů, plnění parametrů grantů, prodeje „produktů“ atd. mění v sebeobelhávání a diskreditují to, proč se vůbec snažíme.

Když Sofie Johnson popisuje, jak se snaží uskutečnit svou vizi života, světa a tvorby, jakými krizemi, vrakovišti a lesy prochází a jak míří k bylinkářům, věštčům, šamanům a mágům, může čtenáře napadnout, že to děvče je cvok. Jasně. Je ovšem fakt, že bez cvoků, dorážejících na „hranici s názvem strach z neznáma“, bychom ještě seděli v bezpečí známé jeskyně. Co to ovšem znamená konkrétně, v životě? V *Doslovu* (s. 68-70) autorka líčí zápas se strachem a rozpoznání, co je její, a co mamčin strach: v sedmém měsíci těhotenství se na Štědrý den vydala autobusem do Skotska za svou novou rodinou a píše o tom, aby dosvědčila, že „překonávání strachů nás ozdravuje, spojuje a umožňuje nám zahlédnout podstatu“. Chápu, že Sofie nemohla jinak, ale na mamčině místě bych být nechtěla. I já jsem při vzniku této diplomové práce poznala, že si Sofie „nedá říct“. To neznamena, že nás (maminky a učitele) ignoruje. Ráda si povídá, dobře se ptá, vnímá (a zapisuje si) doporučení, ale stejně to udělá po svém, i když jí varujeme. Je to riskantní, ale jen tak může dojít dál než my.

Ačkoli diplomantce chyběl čas dotáhnout všechny maličkosti, nechybělo jí odhodlání zachytit a předat to hlavní. Formulační svižnost a rázný rozvoj tématu ukazují, k čemu může být časová tíseň dobrá: práce je vodivá, přilévá do proudu argumentů, nerozbihá se do stran, ale vrací se k načatým tématům odjinud. Sděluje jen to nejdůležitější, co má autorka na srdci, ale to vážně stojí za to a přesahuje to standardy diplomových prací.

Proto práci Sofie Johnson– Sticzayové **Setkání s radostí doporučuji k obhajobě.**

Datum: 18.1. 2020

prof. PhDr. Jana Pilátová

.....
p o d p i s